

Ambulatorinių slaugos ir akušerijos ankstyvosios intervencijos paslaugų šeimoms teikimo reikalavimų ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis tvarkos aprašo 6 priedas

ARTIMOS APLINKOS POŽIŪRIS Į NĖŠTUMĄ

VIZITO DATA:	Nustatytas rizikos lygis:
VIZITO NR. :	
ŠLS VARDAS PAVARDĖ:	
NĖŠČIOSIOS VARDAS PAVARDĖ:	

Nėščiosios santykiai tiek su savo tėvų ir artimųjų šeima, tiek su savo partneriu (vaiko tėvu arba kitu partneriu, kuris nėra biologinis vaiko tėvas, tačiau su kuriuo nėščioji turi santykius ar kuria šeimą) ir jo šeima bei artimaisiais turi didelę reikšmę nėštumui. Santykiai ir jų kokybė, kylančios problemos ar konfliktai turi įtakos nėščiosios emocijoms ir jausmams, gali didinti streso, įtampos, nerimo jausmus, kurie savo ruožtu, veikia ir vaisių, jo vystymąsi. Svarbu, kad aplink nėščiąją esantys žmonės palaikytų ją, padėtų, užtikrintų ramią ir palaikančią aplinką. Šiuo atveju įtakos gali turėti ir nėščiosios bei jos partnerio amžius – nepilnamečiams yra sudėtingiau pasiruošti tėvystei, užtikrinti įvairiapusę vaiko priežiūrą. Net jei viena pusė palaiko nėščiąją, džiaugiasi, jos nėštumu, padeda, tačiau kita stipriai konfliktuoja su nėščiąja, sukelia papildomą įtampą ar stresą, tą būtina vertinti kaip galimą riziką. Dėl šios priežasties toliau „šeima“ įvardijama bendrai kaip „artimoji nėščiosios aplinka“.

Taip pat, turi būti vertinamas ir pačios nėščiosios požiūris į savo nėštumą – tai, ar vaikas yra laukiamas, ar nėštumas yra netikėtas, neplanuotas ir sukelia didelį stresą nėščiajai.

Rizikos faktoriai:

1. Pačios nėščiosios požiūris į nėštumą.
2. Nėščiosios partnerio požiūris į nėštumą ir palaikymas bei pagalba nėščiajai.
3. Artimosios aplinkos požiūris į nėštumą ir palaikymas nėščiajai.

1. Pačiai nėščiajai nėštumas pageidaujamas, vaikas laukiamas: ☐ Taip ☐ Ne (<i>įrašyti priežastis, aplinkybes</i>).....
2. Nėščioji pasirengusi gimdyti: ☐ Taip ☐ Nėščioji turi įvairių baimių apie gimdymą ar kūdikio auginimą ☐ Nėščioji gimdys, tačiau po gimdymo galvoja atsisakyti vaiko ☐ Kita (<i>įrašyti priežastis, aplinkybes</i>).....
3. Partneriui nėštumas pageidaujamas, vaikas laukiamas: ☐ Taip ☐ Ne (<i>įrašyti priežastis, aplinkybes</i>).....
4. Partnerio ir nėščiosios ryšys: ☐ Partneris visapusiškai palaiko nėščiąją ir jai padeda, partnerio ryšys su nėščiąja yra saugus ir tvarus ☐ Partneris nėščiąją palaiko, tačiau kartais kyla konfliktų ☐ Santykiai tarp partnerio ir nėščiosios sudėtingi, būdingi atsinaujinantys konfliktai ☐ Partneris su nėščiąją ryšio nepalaiko

☐ Partneris nežinomas ☐ Kita (<i>įrašyti</i>).....						
5. Ar partneris vartoja tabako gaminius? Pažymėkite vieną atsakymą kiekvienoje eilutėje.						
	Ne	Taip				
		Kasdien	Retkarčiais	Bent kartą		
Per paskutines 30 dienų	☐	☐	☐	☐		
Per paskutinius 12 mėnesių	☐	☐	☐	☐		
6. Kiek vidutiniškai cigarečių partneris surūko per dieną? Atsakykite, jei į 5 klausimą atsakėte teigiamai. Jei nerūko, pereikite prie kito klausimo. Įrašykite _____						
7. Ar partneris vartoja alkoholinius gėrimus? Pažymėkite vieną atsakymą kiekvienoje eilutėje.						
	Ne	Taip				
		Kasdien	2–3 kartus per savaitę	Kartą per savaitę	2–3 kartus per mėnesį	Kelis kartus per metus
Per paskutines 30 dienų	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Per paskutinius 12 mėnesių	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. Ar Jūs kada nors manėte, kad partneriui reikėtų mažiau vartoti alkoholinių gėrimų? ☐ Taip ☐ Ne ☐ Nesusimąsčiau			9. Ar Jūsų partnerį kada nors erzino žmonių kritika dėl jo alkoholio vartojimo įpročių? ☐ Taip ☐ Ne			
10. Ar Jūsų partneris kada nors jautė gėdą ar kaltę dėl alkoholinių gėrimų vartojimo įpročių? ☐ Taip ☐ Ne			11. Ar Jūsų partneris kada nors gėrėte alkoholinius gėrimus ryte vos tik atsikėlęs, kad nusiramintų ar palengvintų pagirias? ☐ Taip ☐ Ne			
12. Ar Jūsų partneris bent kartą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (narkotikų) be gydytojo paskyrimo? Pažymėkite vieną atsakymą kiekvienoje eilutėje.						
	Taip			Ne		
Per paskutines 30 dienų	☐			☐		
Per paskutinius 12 mėnesių	☐			☐		
Per savo gyvenimą	☐			☐		
13. Ar Jūsų partneris turėjo daugiau nei vieną lytinį partnerį? Pažymėkite vieną atsakymą kiekvienoje eilutėje.						
	Taip			Ne		
Per paskutines 30 dienų	☐			☐		
Per paskutinius 6 mėnesius	☐			☐		
14. Artimoji aplinka teigiamai vertina moters nėštumą: ☐ Taip ☐ Ne ☐ Kita (<i>įrašyti</i>).....			15. Artimoji aplinka visapusiškai palaiko nėščiąją ir jai padeda: ☐ Taip ☐ Ne ☐ Kita (<i>įrašyti</i>).....			
16. Partneris ar artimoji aplinka abejoja, ar nėščioji sugebės pasirūpinti vaiku.						

☐ Taip ☐ Ne ☐ Kita (<i>įrašyti</i>).....	17. Partneris ar artimoji aplinka daro spaudimą (<i>pažymėti visus tinkamus variantus</i>): ☐ Nėštumą nutraukti ☐ Bando pakenkti nėščiajai (fizinis, psichologinis ar seksualinis smurtas) ☐ Skatina atsisakyti kūdikio ☐ Teigia, jog rūpintis kūdikiu teks visiškai savarankiškai be pagalbos ☐ Kita (<i>įrašyti</i>).....
18. Partneris ar artimoji aplinka visiškai ignoruoja nėščiąją: ☐ Taip ☐ Ne ☐ Kita (<i>įrašyti</i>).....	19. Kiek turite artimų žmonių, kuriais galėtumėte pasitikėti susidūrus su sunkiomis asmeninėmis problemomis? ☐ Nė vieno ☐ 1 –2 ☐ 3–5 ☐ 6 ir daugiau

RIZIKOS LYGIAI:

0	- Pačiai nėščiajai nėštumas pageidaujamas, vaikas laukiamas. Nėščioji pasirengusi gimdyti. - Partneriui nėštumas pageidaujamas, vaikas laukiamas. Partneris palaiko nėščiąją, teikia pagalbą ir yra pasirengęs gimdymui. Ryšys su nėščiąja saugus ir tvarus. - Artimosios aplinkos požiūris į nėštumą teigiamas (nepriklausomai nuo to, ar nėštumas planuotas, ar ne), artimoji aplinka palaiko nėščiąją. Nėščioji gauna visą būtiną pagalbą ir palaikymą, jos santykiai su visais nariais sklandūs. - Tuo atveju, jei nėščioji ar abu tėvai nepilnamečiai, jaučiamas besąlygiškas artimosios aplinkos palaikymas ir matomos pastangos padėti.
1	- Nors nėščioji vaiko laukia ir jis pageidaujamas, ji atpažįsta situacijas, kuriuose nerimauja, turi įvairių klausimų dėl rūpinimosi kūdikiu arba dėl gimdymo. - Partnerio požiūris į nėštumą iš esmės teigiamas, vaikas laukiamas, tačiau partneris atpažįsta situacijas, kuriose nerimauja ar nėra tikras dėl gimdymo ar tolimesnio kūdikio auginimo. Partneris nėščiąją palaiko, tačiau kartais kyla konfliktų neturinčių ilgalaikių pasekmių. Jeigu į 8,9,10,11 klausimus teigiamai atsakyta 1 kartą – partneriui alkoholio rizika nedidelė. Atskiras indikatorius jei su partneriu nepalaikomas ryšys. - Artimosios aplinkos požiūris į nėštumą iš esmės teigiamas (nepriklausomai nuo to, ar nėštumas planuotas, ar ne), artimoji aplinka palaiko nėščiąją, tačiau kyla konfliktų, neturinčių ilgalaikių pasekmių. - Tuo atveju, jei nėščioji ar abu tėvai nepilnamečiai jaučiamas bendras artimosios aplinkos palaikymas ir matomos pastangos padėti, tačiau taip pat pastebimi priekaištai.
2	- Nėščiajai nėštumas neplanuotas, nėščioji turi kontraversiškų minčių ar jausmų gimdymo ar tolimesnio kūdikio auginimo atžvilgiu. Pastebimos nėščiosios baimės apie gimdymą ar kūdikio auginimą. Pastebima, kad nėščioji nesuvokia vaiko auginimo atsakomybės. - Nėščiosios partneriui nėštumas neplanuotas, netikėtas, jis turi kontraversiškų jausmų gimdymo ar kūdikio auginimo atžvilgiu. Pastebima, kad partneris turi rimtų baimių dėl gimdymo ar kūdikio auginimo ar nesuvokia vaiko auginimo

	atsakomybės. Santykis tarp partnerio ir nėščiosios sudėtingas, būdingi atsinaujinantys konfliktai, pastebima, kad gimdymu manipuluojama santykių problemomis spręsti. Jeigu į 8,9,10,11 klausimus teigiamai atsakyta 2 ar 3 kartus – didelė partnerio alkoholizmo tikimybė. Atskiras indikatorius jei partneris nežinomas. • Artimosios aplinkos požiūris į nėštumą neigiamas, pastebimas spaudimas nėščiajai pagalvoti apie nėštumo nutraukimą. Artimoji aplinkai išsako abejones ar nėščioji sugebės pasirūpinti vaiku. Trūksta artimosios aplinkos palaikymo, nuolatiniai konfliktai. Artimoji aplinka atsiriboja nuo pagalbos nėščiajai. • Tuo atveju, jei nėščioji ar abu tėvai nepilnamečiai, daromas spaudimas arba atsisakyti kūdikio, arba rūpintis kūdikiu visiškai savarankiškai be pagalbos. Pastebimas nėščiosios ar jos partnerio kaltinimas, neigiamas požiūris į ją, spaudimas partneriui atsisakyti kūdikio, palikti nėščiąją.
3	• Nėščiajai nėštumas nenorimas, neplanuotas, kūdikis nelaukiamas, būdingas stiprus apsisprendimas po gimdymo palikti kūdikį ligoninėje ar kitais būdais jo atsikratyti, arba bandymai sukelti žalą vaisiui, patirtį persileidimą. Nėštumas yra seksualinės prievartos pasekmė. • Partnerio požiūris į nėštumą stipriai neigiamas, nėštumas nenorimas ir nelauktas, iš partnerio pusės yra spaudimas nutraukti nėštumą, palikti kūdikį tik gimus ar atsikratyti kūdikiu kitais būdais. Santykiai tarp partnerių nuolat konfliktiški ir (ar) smurtiniai. Partneris visiškai ignoruoja nėščiosios poreikius jau yra ar planuoja nutraukti ryšius su nėščiąja. Jeigu į 8,9,10,11 klausimus teigiamai atsakyta 4 kartus – partneris turi priklausomybę nuo alkoholio. • Artimosios aplinkos požiūris į nėštumą kategoriškai neigiamas, pastebimas ženklaus spaudimas nėščiajai nutraukti nėštumą arba atsisakyti vaiko po jo gimimo. Pastebimi artimosios aplinkos bandymai pakenkti nėščiosios sveikatai, siekiant sukelti persileidimą arba artimoji aplinka naudoja fizinį, psichologinį ar seksualinį smurtą / išnaudojimą prieš nėščiąją. • Tuo atveju, jei nėščioji ar abu tėvai nepilnamečiai, nėščiosios išsižadėjimas iš artimosios aplinkos pusės, nurodymas, kad ji kraustytųsi iš šeimos namų (jei gyvena su savo tėvų šeima), visiškai ignoravimas ar aktyvios pastangos nutraukti nėštumą.

Pastabos: klausimyną pildė šeimų lankymo specialistas.